

Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore Januar – septembar 2018. godine ^(p)

Ukupna spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore za period januar-septembar 2018. godine, prema preliminarnim podacima iznosila je 2 181,6 miliona eura, što ukazuje na rast od 11,6% u odnosu na isti period prethodne godine.

Izvoz robe imao je vrijednost od 291,2 miliona eura, a **uvoz** 1 890,4 miliona eura. U odnosu na isti period prethodne godine izvoz je bio veći za 6,3%, a uvoz veći za 12,5%.

Pokrivenost uvoza izvozom iznosila je 15,4% i manja je u odnosu na isti period prethodne godine (16,3%).

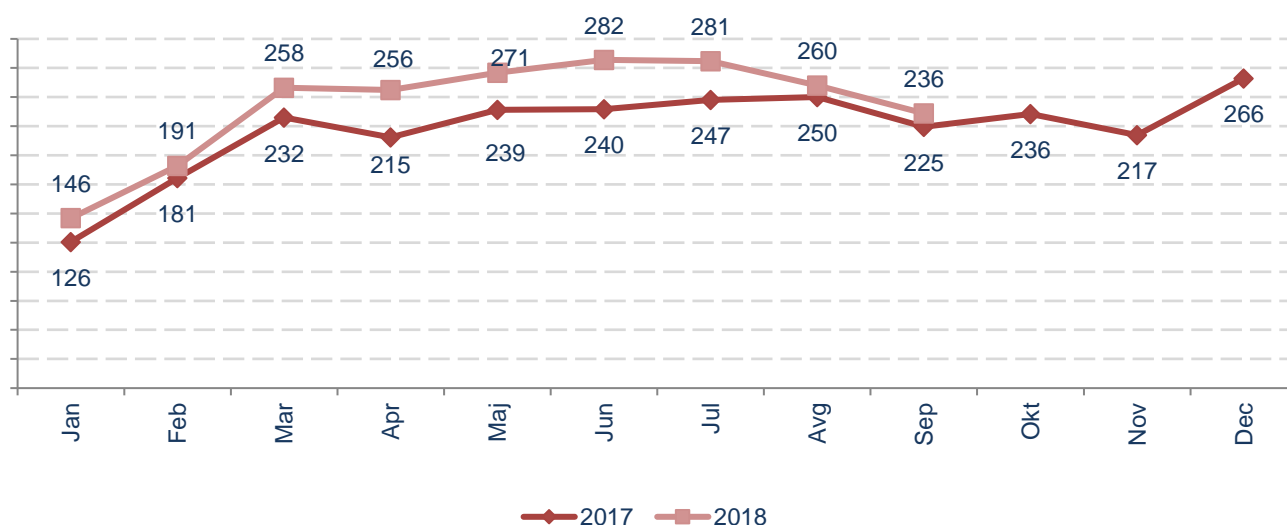
U strukturi izvoza prema standardnoj međunarodnoj trgovinskoj klasifikaciji (SMTK) najviše su zastupljeni **Proizvodi svrstani po materijalu** (sektor 6), u iznosu od 83,7 miliona eura (od čega su: Obojeni metali – 58,4 mil. eura, Gvožđe i čelik – 14,3 mil. eura i ostalo).

U strukturi uvoza prema SMTK-u najviše su zastupljeni **Mašine i transportni uređaji (sektor 7)** u iznosu od 470,6 miliona eura (od čega: Drumska vozila – 137 mil. eura, Električne mašine, aparati i uređaji – 97,4 mil. eura i ostalo).

Najveći spoljnotrgovinski partneri u izvozu bili su: Srbija (63,7 mil. eura), Mađarska (36,9 mil. eura) i Bosna i Hercegovina (22,3 mil. eura).

Najveći spoljnotrgovinski partneri u uvozu bili su: Srbija (370,5 mil.eura), Kina (201,4 mil.eura) i Njemačka (166,7 mil. eura). Spoljnotrgovinska robna razmjena bila je najveća sa potpisnicama CEFTA-e i sa Evropskom unijom.

Grafik 1. Ukupna spoljnotrgovinska robna razmjena po mjesecima, u mil. EUR

Tabela 1. Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore po mjesecima

				u hilj.EUR	
PERIOD	UVOZ	IZVOZ	TRGOVINSKI BILANS		
2017					
Januar	101 405	24 248	-77 157		
Februar	154 209	26 424	-127 786		
Mart	200 887	31 522	-169 365		
April	184 687	30 816	-153 871		
Maj	210 358	28 842	-181 516		
Jun	214 518	25 060	-189 458		
Jul	216 587	30 835	-185 752		
Avgust	204 681	45 374	-159 307		
Septembar	193 722	30 742	-162 980		
Oktobar	203 215	32 221	-170 994		
Novembar	188 209	29 049	-159 161		
Decembar	231 024	36 331	-194 692		
2018					
Januar	120 511	25 918	-94 593		
Februar	161 518	29 946	-131 572		
Mart	220 002	37 820	-182 182		
April	220 849	35 276	-185 573		
Maj	240 746	30 302	-210 444		
Jun	241 668	40 138	-201 530		
Jul	250 908	30 306	-220 602		
Avgust	228 770	30 993	-197 777		
Septembar	205 461	30 474	-174 987		

Tabela 2. Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore po kontinentima i odabranim zemljama

TRGOVINSKI PARTNERI	IZVOZ				UVOZ				TRGOVINSKI BILANS	
	Jan-Sep 2017		Jan-Sep 2018		Jan-Sep 2017		Jan-Sep 2018		Jan-Sep 2017	Jan-Sep 2018
	%	u hilj.EUR	%	u hilj.EUR	%	u hilj.EUR	%	u hilj.EUR	u hilj.EUR	u hilj.EUR
SVIJET	100,0	273 862	100,0	291 175	100,0	1 681 055	100,0	1 890 434	-1 407 193	-1 599 259
Evropa	87,1	238 431	95,0	276 515	84,6	1 422 011	82,4	1 557 125	-1 183 580	-1 280 610
EU	35,9	98 375	46,0	134 001	47,4	796 192	48,4	914 268	-697 817	-780 267
CEFTA¹	39,5	108 151	38,0	110 788	32,2	541 175	28,8	544 485	-433 024	-433 697
Afrika	0,7	1 823	0,3	950	0,3	5 827	0,4	7 441	-4 004	-6 491
Azija	11,8	32 408	4,3	12 546	13,1	219 594	15,0	283 141	-187 186	-270 595
Amerika	0,4	1 134	0,2	613	2,0	33 138	2,2	42 264	-32 004	-41 651
Okeanija	0,0	67	0,2	551	0,0	484	0,0	463	-417	88
SAD	0,3	898	0,2	531	0,8	12 940	1,3	24 001	-12 042	-23 470
Kina	1,8	4 862	3,2	9 426	9,0	151 370	10,7	201 367	-146 508	-191 941
Rusija	0,5	1 430	0,6	1 639	0,3	4 530	0,3	5 289	-3 100	-3 650
Švajcarska	1,0	2 672	2,0	5 732	1,1	18 413	1,3	24 875	-15 741	-19 143
Japan	0,3	898	0,1	158	0,9	15 009	1,2	22 352	-14 111	-22 194
Turska	6,4	17 429	3,7	10 909	3,1	52 077	3,1	57 888	-34 648	-46 979
Brazil	0,0	1	0,0	5	0,5	7 790	0,3	5 466	-7 789	-5 461

¹Albanija, Bosna i Hercegovina, Makedonija, Moldavija, Srbija i Kosovo

Tabela 3. Spoljnotrgovinska robna razmjena sa državama članicama EU i potpisnicama CEFTA-e

TRGOVINSKI PARTNERI	IZVOZ				UVOZ				TRGOVINSKI BILANS		
	%	u hilj.EUR			%	u hilj.EUR			u hilj.EUR		
		2017	2017 Jan-Sep	2018 Jan-Sep		2017	2017 Jan-Sep	2018 Jan-Sep	2017	2017 Jan-Sep	2018 Jan-Sep
SVIJET	100,0	371 463	273 862	291 175	100,0	2 303 503	1 681 055	1 890 434	-1 932 040	-1 407 193	-1 599 259
Evropska unija	34,7	129 031	98 375	134 001	47,4	1 091 585	796 192	914 268	-962 554	-697 817	-780 267
Austrija	0,5	1 761	1 097	8 079	1,9	42 911	28 238	33 538	-41 150	-27 141	-25 459
Belgija	0,2	778	482	652	0,5	11 719	8 823	8 374	-10 941	-8 341	-7 722
Bugarska	0,6	2 317	1 762	2 429	0,6	12 930	9 517	10 585	-10 613	-7 755	-8 156
Češka	1,1	4 192	3 947	9 884	1,3	30 895	24 079	25 325	-26 703	-20 132	-15 441
Danska	0,2	899	501	3 247	0,3	6 722	4 390	4 116	-5 823	-3 889	-869
Estonija	0,0	41	41	1	0,0	500	397	449	-459	-356	-448
Finska	0,1	200	198	278	0,3	5 839	4 383	2 360	-5 639	-4 185	-2 082
Francuska	0,9	3 456	2 512	2 997	2,3	52 610	37 653	38 812	-49 154	-35 141	-35 815
Grčka	0,0	115	90	3 090	5,9	135 199	104 899	120 146	-135 084	-104 809	-117 056
Holandija	0,4	1 641	885	1 946	1,6	36 790	26 451	29 498	-35 149	-25 566	-27 552
Irska	0,0	5	1	2	0,4	10 251	9 378	3 419	-10 246	-9 377	-3 417
Italija	3,5	13 098	9 959	9 980	7,3	168 716	121 558	143 103	-155 618	-111 599	-133 123
Kipar	0,1	452	370	428	0,0	915	793	497	-463	-423	-69
Letonija	0,0	50	50	15	0,0	711	501	307	-661	-451	-292
Litvanija	3,0	11 088	11 088	64	0,0	1 131	868	660	9 957	10 220	-596
Luksemburg	0,0	66	62	30	0,1	1 244	1 043	484	-1 178	-981	-454
Mađarska	8,5	31 683	23 506	36 884	0,9	21 027	15 328	14 371	10 656	8 178	22 513
Malta	0,1	380	363	37	0,0	87	72	288	293	291	-251
Njemačka	2,5	9 315	7 256	8 864	8,5	196 101	139 027	166 727	-186 786	-131 771	-157 863
Poljska	4,1	15 250	11 268	13 485	1,7	38 048	28 439	33 873	-22 798	-17 171	-20 388
Portugal	0,0	1	1	6	0,2	3 746	2 989	3 175	-3 745	-2 988	-3 169
Hrvatska	0,7	2 626	1 805	2 913	5,7	131 135	95 517	116 263	-128 509	-93 712	-113 350
Rumunija	0,2	723	543	484	1,3	30 935	21 884	33 883	-30 212	-21 341	-33 399
Slovačka	0,0	66	44	10	0,3	7 896	5 514	6 170	-7 830	-5 470	-6 160
Slovenija	5,4	19 983	14 320	19 867	2,4	55 206	40 307	42 095	-35 223	-25 987	-22 228
Španija	0,1	205	178	427	2,1	47 721	34 685	32 711	-47 516	-34 507	-32 284
Švedska	0,9	3 269	2 456	2 538	0,8	19 002	14 132	20 450	-15 733	-11 676	-17 912
Ujedinjeno Kraljevstvo	1,4	5 369	3 591	5 364	0,9	21 599	15 327	22 589	-16 230	-11 736	-17 225
CEFTA	41,1	152 492	108 151	110 788	31,2	717 605	541 175	544 485	-565 113	-433 024	-433 697
Albanija	2,9	10 944	8 451	8 738	1,5	35 017	25 105	31 219	-24 073	-16 654	-22 481
Bosna i Hercegovina	12,7	47 186	33 985	22 298	6,6	151 954	113 721	115 184	-104 768	-79 736	-92 886
Moldavija	0,0	0	0	1	0,0	546	232	303	-546	-232	-302
Makedonija	1,5	5 741	3 827	4 710	1,3	30 353	22 667	22 716	-24 612	-18 840	-18 006
Srbija	17,8	65 990	45 845	63 733	21,5	495 703	376 457	370 526	-429 713	-330 612	-306 793
Kosovo	6,1	22 630	16 043	11 308	0,2	4 032	2 993	4 538	18 598	13 050	6 770
Ostale zemlje (izvan EU i CEFTA)	24,2	89 940	67 336	46 386	21,5	494 313	343 688	431 681	-404 373	-276 352	-385 295

Tabela 4. Izvoz Crne Gore po odsjeku SMTK

PODJELA PREMA ODSJEKU SMTK	2017	Index 2017 2016	Jan-Sep 2017	Jan-Sep 2018	Indeks Jan-Sep 18 Jan-Sep 17
	u hilj.EUR		u hilj.EUR		
0-9 UKUPNO	371 463	114,0	273 862	291 175	106,3
0 Hrana i žive životinje	26 400	96,6	18 590	16 477	88,6
00 Žive životinje	65	156,8	38	50	131,0
01 Meso i prerada mesa	11 126	108,9	7 559	7 174	94,9
02 Mliječni proizvodi i jaja	332	95,5	133	185	139,0
03 Ribe i prerađevine od ribe	78	78,3	72	39	54,0
04 Žitarice i proizvodi od žitarica	6 157	89,6	4 589	326	7,1
05 Povrće i voće	5 352	74,8	4 158	6 657	160,1
06 Šećer, proizvodi od šećera i med	88	292,4	72	39	54,0
07 Kafa, čaj, kakao i začini	2 345	131,4	1 322	1 394	105,5
08 Stočna hrana (sem žita u zrnu)	370	134,4	250	283	113,1
09 Razni proizvodi za ishranu	489	95,6	397	330	83,2
1 Piće i duvan	20 551	91,3	11 989	13 626	113,7
11 Pića	19 729	97,1	11 636	12 174	104,6
12 Duvan i proizvodi od duvana	822	37,5	352	1 452	300 ¹
2 Sirove materije, sem goriva	102 740	142,8	75 602	59 041	78,1
21 Kože sirove i krzna nečinjena	3 693	126,4	2 648	2 431	91,8
22 Uljano sjeme i plodovi	0	0,2	0	0	0,0
23 Sirovi kaučuk	0	0,0	0	3	300 ¹
24 Pluta i drvo	28 893	104,6	20 753	18 924	91,2
25 Celuloza i otpaci od hartije	1 271	110,7	967	1 002	103,7
26 Tekstilana vlakna i otpaci	12	27,7	10	32	300 ¹
27 Sirova đubriva i minerali	1 401	61,8	1 225	637	51,9
28 Mineralne rude i otpaci metala	66 939	179,6	49 569	35 482	71,6
29 Životinjske i biljne sirove materije	532	78,1	430	530	123,5
3 Mineralna goriva i maziva	45 985	89,0	35 919	59 243	164,9
32 Kameni uglj, koks i briketi	4 686	227,4	2 629	2 539	96,6
33 Nafta i naftni derivati	18 024	142,4	13 639	19 452	142,6
34 Gas, prirodni i industrijski	1		1	1	128,4
35 Električna enegrija	23 274	63,0	19 651	37 251	189,6
4 Životinjska i biljna ulja i masti	587	101,2	380	368	96,9
41 Životinjska ulja i masti	407	101,4	246	265	107,9
42 Čvrste biljne masti i ulja	132	82,2	112	69	62,1
43 Prerađena životinjska i biljna ulja	48	265,0	22	33	149,9
5 Hemijski proizvodi	17 574	99,9	12 597	22 010	174,7
51 Organski hemijski proizvodi	20	47,4	20	18	89,2
52 Neorganski hemijski proizvodi	681	287,1	419	848	202,5
53 Proizvodi za bojenje i stavljenje	158	137,7	100	47	46,7
54 Medicinski i farmaceutski proizvodi	11 732	118,2	8 165	14 963	183,2
55 Eterična ulja, parfemski i toaletni preparati	1 776	65,6	1 324	1 945	146,9
56 Đubriva (osim sirovih)	0	0,0	0	0	
57 Plastične materije u primarnim oblicima	189	101,0	155	109	70,1
58 Plastične mase u ostalim oblicima	554	113,2	411	463	112,7
59 Hemijske materije i proizvodi nigdje nepomenuti	2 465	65,2	2 002	3 617	180,7

Tabela 4. Izvoz Crne Gore po odsjeku SMTK

/nastavak/

PODJELA PREMA ODSJEKU SMTK	2017	Index 2017	Jan-Sep 2017	Jan-Sep 2018	Indeks Jan-Sep 18
	u hilj.EUR	2016	u hilj.EUR		Jan-Sep 17
6 Proizvodi svrstani po materijalu	103 993	120,1	77 056	83 659	108,6
61 Koža, proizvodi od kože i krzna	241	121,7	230	74	32,0
62 Proizvodi od kaučuka	70	136,9	48	44	92,5
63 Proizvodi od plute i drveta	1 775	133,2	1 214	1 504	123,9
64 Hartija, karton i proizvodi od celuloze	991	74,8	851	242	28,4
65 Predivo, tkanine i tekstilni proizvodi	124	39,8	110	216	196,4
66 Proizvodi od nemetalnih minerala	4 292	196,2	3 117	2 924	93,8
67 Gvožđe i čelik	17 851	124,8	13 126	14 284	108,8
68 Obojeni metali	71 930	114,2	53 004	58 429	110,2
69 Proizvodi od metala, nigdje drugo pomenuti	6 718	172,6	5 356	5 942	110,9
7 Mašine i transportni uređaji	41 633	133,7	33 452	22 798	68,2
71 Pogonske mašine i uređaji	340	144,5	174	230	132,0
72 Specijalne mašine za neke ind.grane	1 776	106,8	1 168	1 952	167,0
73 Mašine za obradu metala	346	219,2	279	209	74,8
74 Industrijske mašine za opštu upotrebu	12 122	99,3	9 187	8 727	95,0
75 Kancelarijske mašine i za AOP	494	85,0	376	511	135,8
76 Telekomunikacioni aparati i uređaji	1 114	61,4	713	924	129,5
77 Električne mašine, aparati i uređaji	4 516	92,1	3 453	3 647	105,6
78 Drumska vozila	4 619	60,1	2 355	4 123	175,1
79 Ostala transportna sredstva i opreme	16 305	864,2	15 745	2 476	15,7
8 Razni gotovi proizvodi	11 999	103,8	8 277	7 852	94,9
81 Montažne zgrade, sanitarni uređaji	268	99,5	215	201	93,8
82 Namještaj i djelovi	926	92,1	664	503	75,8
83 Predmeti za putovanja	37	24,8	33	24	73,7
84 Odjeća	857	85,5	655	714	109,0
85 Obuća	349	64,9	289	257	88,7
87 Naučni i kontrolni instrstrumenti	721	294,2	327	368	112,4
88 Fotoaparati, časovnici	157	520,8	52	793	300 ¹
89 Razni gotovi proizvodi	8 683	104,3	6 042	4 991	82,6
9 Proizvodi i transakcije, nigdje drugo pomenuti	0	0,0	0	6 100	300¹

¹ Obračunati indeks veći je od 300,0.

Tabela 5. Uvoz Crne Gore po odsjeku SMTK

PODJELA PREMA ODSJEKU SMTK	2017	Index 2017	Jan-Sep 2017	Jan-Sep 2018	Indeks Jan-Sep 18
	u hilj.EUR	2016	u hilj.EUR		Jan-Sep 17
0-9 UKUPNO	2 303 503	111,7	1 681 055	1 890 434	112,5
0 Hrana i žive životinje	425 957	107,2	317 710	331 969	104,5
00 Žive životinje	22 434	113,2	16 769	18 159	108,3
01 Meso i prerada mesa	103 157	109,0	74 548	77 442	103,9
02 Mliječni proizvodi i jaja	52 125	105,2	42 398	42 570	100,4
03 Ribe i prerađevine od ribe	18 460	114,1	14 964	15 557	104,0
04 Žitarice i proizvodi od žitarica	58 396	105,8	41 340	46 769	113,1
05 Povrće i voće	67 957	106,7	51 607	54 019	104,7
06 Šećer, proizvodi od šećera i med	12 028	107,3	8 867	7 644	86,2
07 Kafa, čaj, kakao i začini	35 311	102,8	25 496	24 953	97,9
08 Stočna hrana (sem žita u zrnju)	16 945	102,1	12 211	14 228	116,5
09 Razni proizvodi za ishranu	39 143	108,8	29 509	30 627	103,8
1 Piće i duvan	79 910	112,9	64 175	59 361	92,5
11 Pića	64 234	110,4	52 320	52 408	100,2
12 Duvan i proizvodi od duvana	15 676	124,4	11 855	6 954	58,7
2 Sirove materije, sem goriva	42 350	113,7	31 156	37 341	119,9
21 Kože sirove i krzna nečinjena	1	0,0	1	0	0,0
22 Uljano sjeme i plodovi	1 454	100,6	964	1 689	175,2
23 Sirovi kaučuk	68	54,6	49	69	143,2
24 Pluta i drvo	4 804	91,9	3 676	3 487	94,8
25 Celuloza i otpaci od hartije	12	179,1	7	4	53,6
26 Tekstilna vlakna i otpaci	380	68,0	245	354	144,0
27 Sirova đubriva i minerali	3 002	88,0	2 241	2 553	113,9
28 Mineralne rude i otpaci metala	24 892	123,5	18 254	23 680	129,7
29 Životinjske i biljne sirove materije	7 737	122,4	5 720	5 506	96,3
3 Mineralna goriva i maziva	255 904	136,5	196 667	195 417	99,4
32 Kameni ugajl, koks i briketi	691	99,9	552	610	110,5
33 Nafta i naftni derivati	171 544	128,1	129 155	165 096	127,8
34 Gas, prirodni i industrijski	9 756	119,6	7 117	7 809	109,7
35 Električna enegrija	73 914	165,0	59 844	21 903	36,6
4 Životinjska i biljna ulja i masti	13 948	100,1	10 463	11 290	107,9
41 Životinjska ulja i masti	750	147,0	528	557	105,4
42 Čvrste biljne masti i ulja	12 980	98,1	9 778	10 661	109,0
43 Prerađena životinjska i biljna ulja	218	109,0	157	71	45,4
5 Hemijski proizvodi	227 833	112,0	168 801	185 574	109,9
51 Organski hemijski proizvodi	2 225	95,7	1 771	2 052	115,9
52 Neorganski hemijski proizvodi	3 682	105,1	2 839	2 904	102,3
53 Proizvodi za bojenje i stavljenje	24 510	108,3	18 717	20 091	107,3
54 Medicinski i farmaceutski proizvodi	76 117	115,6	55 022	62 659	113,9
55 Eterična ulja, parfemski i toaletni preparati	51 049	100,7	38 850	39 738	102,3
56 Đubriva (osim sirovih)	2 249	57,8	1 913	1 942	101,5
57 Plastične materije u primarnim oblicima	3 813	113,4	2 941	3 006	102,2
58 Plastične mase u ostalim oblicima	31 966	117,1	22 949	27 312	119,0
59 Hemijske materije i proizvodinigdje nepomenuti	32 221	135,0	23 797	25 869	108,7

Tabela 5. Uvoz Crne Gore po odsjeku SMTK

/nastavak/

PODJELA PREMA ODSJEKU SMTK	2017	Index 2017 2016	Jan-Sep 2017	Jan-Sep 2018	Indeks Jan-Sep 18 Jan-Sep 17
	u hilj.EUR		u hilj.EUR		
6 Proizvodi svrstani po materijalu	409 606	119,8	297 516	340 335	114,4
61 Koža, proizvodi od kože i krzna	318	131,0	247	168	68,0
62 Proizvodi od kaučuka	21 345	120,2	15 103	15 133	100,2
63 Proizvodi od plute i drveta	25 160	124,3	18 893	20 215	107,0
64 Hartija, karton i proizvodi od celuloze	32 751	101,0	24 319	26 746	110,0
65 Predivo, tkanine i tekstilni proizvodi	21 257	114,3	15 850	16 544	104,4
66 Proizvodi od nemetalnih minerala	107 994	127,5	79 589	90 576	113,8
67 Gvozđe i čelik	67 813	138,7	47 606	64 644	135,8
68 Obojeni metali	17 398	114,9	12 630	15 030	119,0
69 Proizvodi od metala, nigdje drugo pomenuti	115 570	111,4	83 278	91 280	109,6
7 Mašine i transportni uređaji	552 498	104,7	368 314	470 591	127,8
71 Pogonske mašine i uređaji	8 201	18,4	5 926	47 556	300 ¹
72 Specijalne mašine za neke ind.grane	51 077	123,8	33 230	35 345	106,4
73 Mašine za obradu metala	4 084	152,4	2 703	2 211	81,8
74 Industrijske mašine za opštu upotrebu	93 777	144,2	66 967	69 965	104,5
75 Kancelarijske mašine i za AOP	22 738	91,6	16 007	18 926	118,2
76 Telekomunikacioni aparati i uređaji	73 426	110,0	54 812	50 003	91,2
77 Električne mašine, aparati i uređaji	127 679	98,3	67 523	97 362	144,2
78 Drumska vozila	162 750	120,9	115 883	136 990	118,2
79 Ostala transportna sredstva i opreme	8 766	48,3	5 263	12 233	232,4
8 Razni gotovi proizvodi	295 491	105,8	226 249	254 802	112,6
81 Montažne zgrade, sanitarni uređaji	21 093	132,5	14 450	15 859	109,8
82 Namještaj i djelovi	53 051	104,7	41 936	47 860	114,1
83 Predmeti za putovanja	7 855	105,6	6 250	6 769	108,3
84 Odjeća	73 286	106,0	55 598	56 494	101,6
85 Obuća	37 714	103,5	31 836	29 348	92,2
87 Naučni i kontrolni instrstrumenti	18 128	97,0	12 970	16 234	125,2
88 Fotoaparati, časovnici	5 966	117,9	4 931	9 413	190,9
89 Razni gotovi proizvodi	78 399	103,3	58 278	72 824	125,0
9 Proizvodi i transakcije, nigdje drugo pomenuti	7	0,3	4	3 755	300¹

¹ Obračunati indeks veći je od 300,0.

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Statistika robne razmjene sa inostranstvom predstavlja važan izvor podataka koji je od značaja za kreatore ekonomske politike, kao i za donosiocje odluka. Podaci statistike robne razmjene sa inostranstvom služe kao osnovni izvor informacija za izradu statistike platnog bilansa, statistike nacionalnih računa, za pripremu multilateralnih i bilateralnih pregovora, kao i preduzećima za istraživanje tržišta i analizu poslovanja.

Izrada podataka robne razmjene sa inostranstvom temelji se na preporukama statistike UN i EU koje su sadržane u sledećim publikacijama:

- International merchandise Trade Statistics, Concept and Definitions, UN
- Statistics on the Trade of Goods, User Guide, EUROSTAT

Usklađuje se sa regulativama iz dokumenta „*European Legislation applicable to the Statistics relating to the trading of goods*“, vezane za *EXTRASTAT*:

- Regulativa Evropskog Parlamenta i Savjeta broj 471/2009,
- Regulativa Evropske komisije broj 92/2010,
- Regulativa Evropske komisije broj 113/2010.

Izvor podataka

Izvor podataka za statistiku robne razmjene Crne Gore su carinske deklaracije o izvozu i uvozu robe. Carinska deklaracija je dokument koji se podnosi u carinskom postupku. Sadrži podatke koji su važni za sam postupak carinjenja, ali i podatke za potrebe statistike. MONSTAT u mjesečnoj periodici od Uprave carina preuzima podatke u elektronskoj formi i dalje ih statistički obrađuje i publikuje rezultate.

U carinskom postupku pri tarifiranju proizvoda od 2002 godine koristi se kombinovana nomenklatura koja je usklađena sa kombinovanom nomenklaturom EU. Objavljuje se godišnje u Službenom listu Crne Gore za važeću godinu.

Obuhvat spoljne trgovine

Izvoz obuhvata robu koja napušta statističku teritoriju Crne Gore u skladu sa sljedećim carinskim postupcima:

- a) Izvoz
- b) Pasivno oplemenjivanje
- c) Ponovni izvoz robe koja je bila u postupku aktivnog oplemenjivanja i prerada robe pod carinskim nadzorom.

Uvoz obuhvata svu robu koja ulazi na statističku teritoriju Crne Gore u skladu sa sljedećim carinskim postupcima:

- a) Uvoz za slobodni promet
- b) Aktivno oplemenjivanje
- c) Prerada robe pod carinskim nadzorom.

Klasifikacija izvoza i uvoza se vrši prema nomenklaturi statistike spoljne trgovine (NSST), koja se zasniva na standardnoj međunarodnoj trgovinskoj klasifikaciji OUN (SMTK), 4. revizija. Šifra svakog klasifikovanog proizvoda je takva da prva cifra označava - sektor, dvije cifre – odsjek, tri cifre – grupu, četiri cifre – podgrupu a pet cifara – poziciju, odnosno proizvod.

Izdaje Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremila:

Tatjana POPOVIĆ

Tel. +382-20-223 435

e-mail: contact@monstat.org